

Educatief pakket Karel Buls Projectdagen: omschrijving activiteiten en hand-outs

Inhoudsopgave

Werkvorm: Journalisme	2
Hand-out Eerste redactievergadering	2
Hand-out Spotprenten	3
Bijlage Spotprenten: beeldmateriaal	4
Hand-out Karel Buls: reporter ter plaatse	11
Werkvorm: Discussie en debat	12
Hand-out Stellingenspel	12
Begeleiding Fish Bowl	15
Hand-out Fish Bowl	17
Begeleiding Bloeiend onderwijs	17
Begeleiding Rollenspel meertaligheid op school	19
Hand-out Rollenspel meertaligheid op school	21
Werkvorm: Creatieve uitwerking	23
Hand-out Strip Karel Buls	23
Hand-out Hofberg	25
Hand-out Brasilia	26
Hand-out Tijds capsule	27
Hand-out Leerwandeling	28
Achtergrondinformatie	30
Hand-out Erfgoed	30
Hand-out Biografie	31

Lees aandachtig de handleiding voor je activiteiten uitkiest om met je leerlingen uit te voeren tijdens de projectdagen.

De fiches met “Begeleiding” omvatten instructies voor leerkrachten/begeleiders en tips om de opdrachten vlot te doen verlopen of aan te passen.

De fiches met “Hand-outs” omvatten instructies, uitleg en achtergrondinformatie voor de leerlingen. Print minstens één hand-out per groep: zo moeten leerlingen niet voortdurend opnieuw uitleg komen vragen over de opdracht, maar kunnen ze zelfstandig aan de slag.

Werkvorm: Journalisme

Hand-out Eerste redactievergadering

Instructies

Zit met je groep op een rustige plaats waar je kan praten zonder andere groepen te storen.

De media-groep brengt verslag uit, neemt interviews af, maakt foto's en/of korte filmpjes. Als journalisten brengen jullie iedereen op de hoogte van de activiteiten. Je kunt bijvoorbeeld uitleg geven over de figuur Karel Buls en over wat de andere groepen doen tijdens dit project.

Je mag zeker leerlingen uit andere groepen aanspreken, maar hou in de gaten dat je daarbij andere activiteiten niet verstoort. Soms is observeren ook genoeg.

Extra: voeg een volledige vertaling of korte samenvatting van jullie artikels toe in een taal die jullie op school leren (anders dan Nederlands).

Organiseer voor je aan de slag gaat jullie eerste redactievergadering:

- 1) Stel samen een gedragscode op. Hoe gaan jullie om met elkaar en de andere leerlingen om jullie artikels/filmpjes te maken? Hoe garandeer je de kwaliteit van jullie artikels/filmpjes? Respecteer de privacy van de leerlingen of begeleiders die je interviewt. Gebruik meerdere bronnen om na te gaan of je informatie klopt. Jullie krijgen een documentatiemap rond Karel Buls, maar kunnen ook internetbronnen gebruiken voor jullie onderzoek.
- 2) Overleg welk medium jullie zullen gebruiken om je resultaten te presenteren. Een gedrukte schoolkrant op papier, infographic affiches, een blog, een facebookpagina, een vlog op youtube, ...
- 3) Beslis samen wie welke taken op zich zal nemen. Een hoofdredacteur en reporter ter plaatse heb je sowieso nodig, de andere rollen zijn optioneel. Verschillende rollen kunnen met elkaar overlappen: reporters kunnen elkaars artikels nalezen, iedereen kan zelf verantwoordelijk zijn voor de eigen layout, etc. Je kunt op je eentje een reportage maken of per twee: een dubbelinterview doen, met een reporter en cameraman een video filmen, etc.

Mogelijke rollen

- Hoofdredacteur: leidt de vergadering, houdt overzicht over wie welke taken uitvoert, delegeert en zorgt dat alle journalisten hun taak kunnen volbrengen.
- Reporters ter plaatse: zoeken informatie op, nemen interviews af, schrijven artikels.
- Correctors/fact-checkers: controleren of de informatie correct is, corrigeren en verbeteren artikels.
- Lay-out-verantwoordelijke: zorgt dat de visuele stijl of opmaak hetzelfde is voor de verschillende artikels, plaatst verschillende artikels op een overzichtelijke manier bij elkaar.

Hand-out Spotprenten

Spotprenten uit de tijd van Karel Buls

Als bijlage vind je een reeks spotprenten over Karel Buls. Kijk voor meer context en informatie in de documentatiebundel. Beantwoord de volgende vragen:

- Wat en wie wordt hier afgebeeld?
- Denk je dat de afgebeelde personen er zo uitzagen of is hun uiterlijk overdreven?
- Zijn er elementen die vaak terugkomen in de manier waarop Buls wordt voorgesteld?
- Waarop wordt kritiek gegeven in deze prent?
- Heb je de tekst bij de afbeelding nodig om de situatie te begrijpen of spreekt de tekening voor zich?
- Zien deze spotprenten er hetzelfde uit als de spotprenten of cartoons die je vandaag in kranten en magazines vindt? Vergelijk de verschillende stijlen.
- Snapte je de grap telkens meteen of moest je meer opzoeken? Waarom zou het moeilijk kunnen zijn om deze humor van oude spotprenten te begrijpen vandaag?

Zelf aan de slag

Je hebt een reeks oude spotprenten bekeken, nu is het tijd om er zelf een te ontwerpen. Maak een grappige spotprent of korte satirische strip rond onderwijs. Je mag werken rond de pedagogische vernieuwingen van Karel Buls eind 19de eeuw of rond huidige onderwijshervormingen.

- Welke boodschap wil je brengen?
- Vanuit wiens perspectief ontwerp je een spotprent?
- Welk doelpubliek heb je voor ogen?
- Onthoud: 'kritisch' hoeft niet hetzelfde te zijn als 'kwetsend'.

Je kan een kijkje nemen op de volgende websites voor inspiratie en mogelijke onderwerpen over veranderingen in het onderwijs vandaag. Wees kritisch als je met deze artikels omgaat: klopt de informatie, voor welk doelpubliek is het geschreven, toont het verschillende perspectieven? Deze links zijn een mogelijk startpunt, zoek ook andere artikels om een genuanceerder beeld te krijgen.

- Over recente onderwijshervormingen vind je heel wat op de website van Klasse, een tijdschrift voor leraren: <http://www.klasse.be/leraren/themas/onderwijshervorming/>
- Omgaan met anderstaligheid op school is een hot topic: <http://www.klasse.be/leraren/55794/open-brief-het-probleem-is-dat-gij-thuis-een-andere-taal-spreekt/>
- Een groene schoolomgeving is voor heel wat scholen een doel: <http://www.klasse.be/leraren/55044/meer-groen-en-avontuur-op-je-speelplaats/>
- In 2014 was er heel wat kritiek op de 'boterhammentaks': <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/vlaamsbrabant/1.2012763>
- Maart 2015 uitte Kif Kif (een interculturele beweging tegen racisme) kritiek op de manier waarop een school volgens hen jonge moslima's viseerde: <http://www.kifkif.be/actua/wanhoopskreet-van-moslima%E2%80%99s-uit-ursulinen-mechelen-nu-ook-verbod-op-%E2%80%98lange-kleding%E2%80%99>

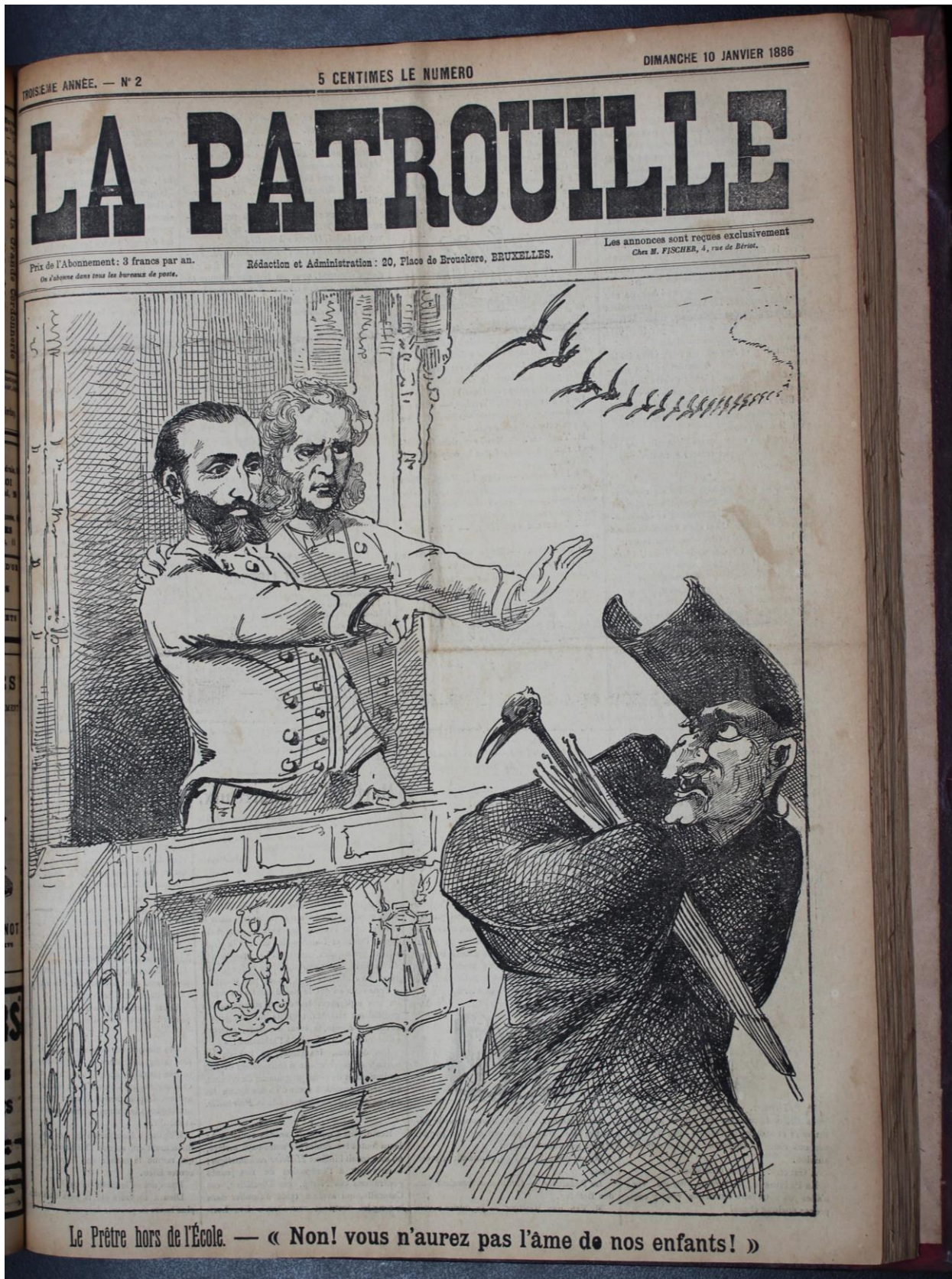

Bijlage Spotprenten: beeldmateriaal

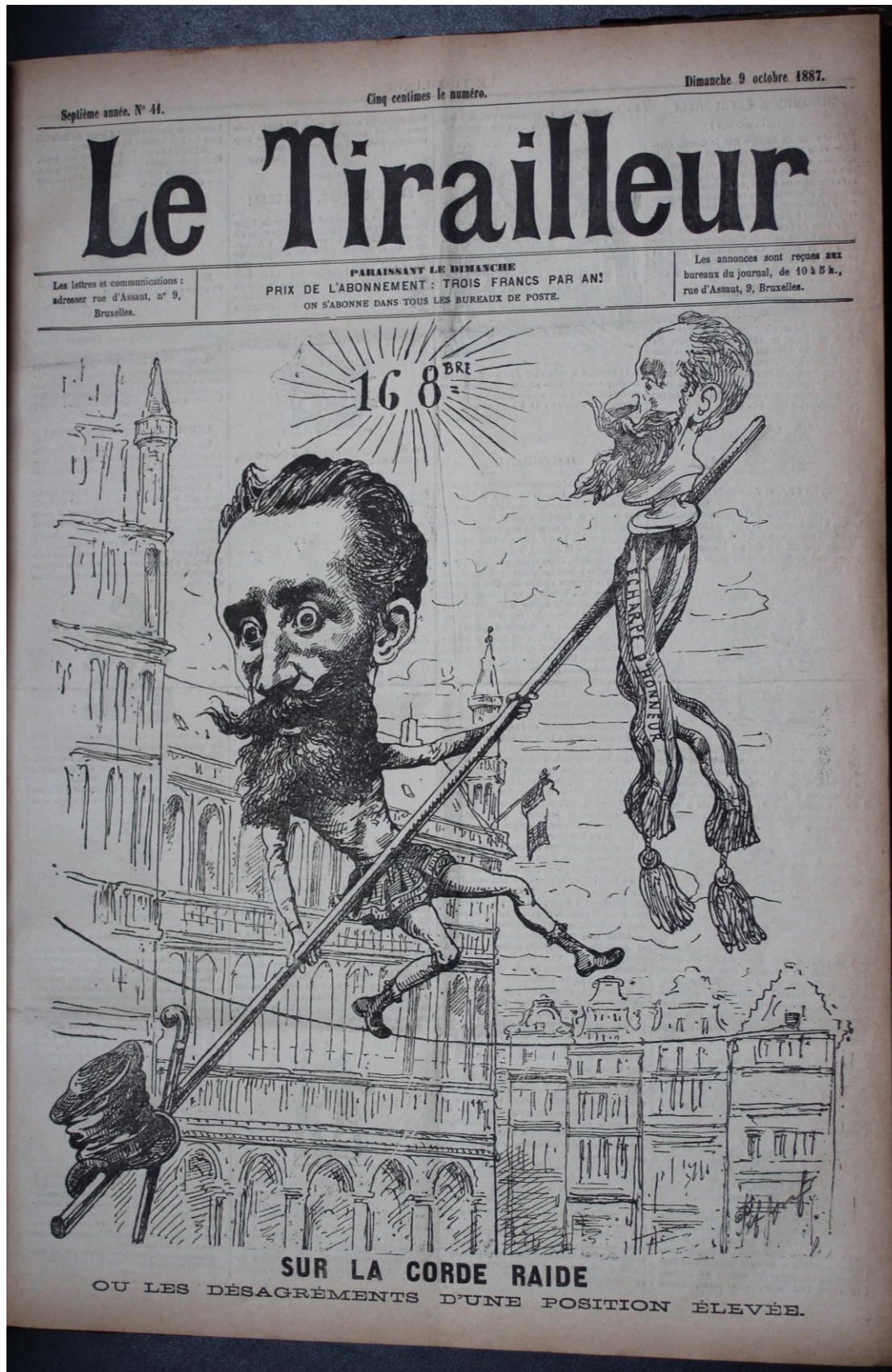

'Les tuiles scolaires ou les étrennes de M. Buis' in *Le Tirailleur*, 5 (4 januari 1885). Leuven, K.U.Leuven Centrale Bibliotheek

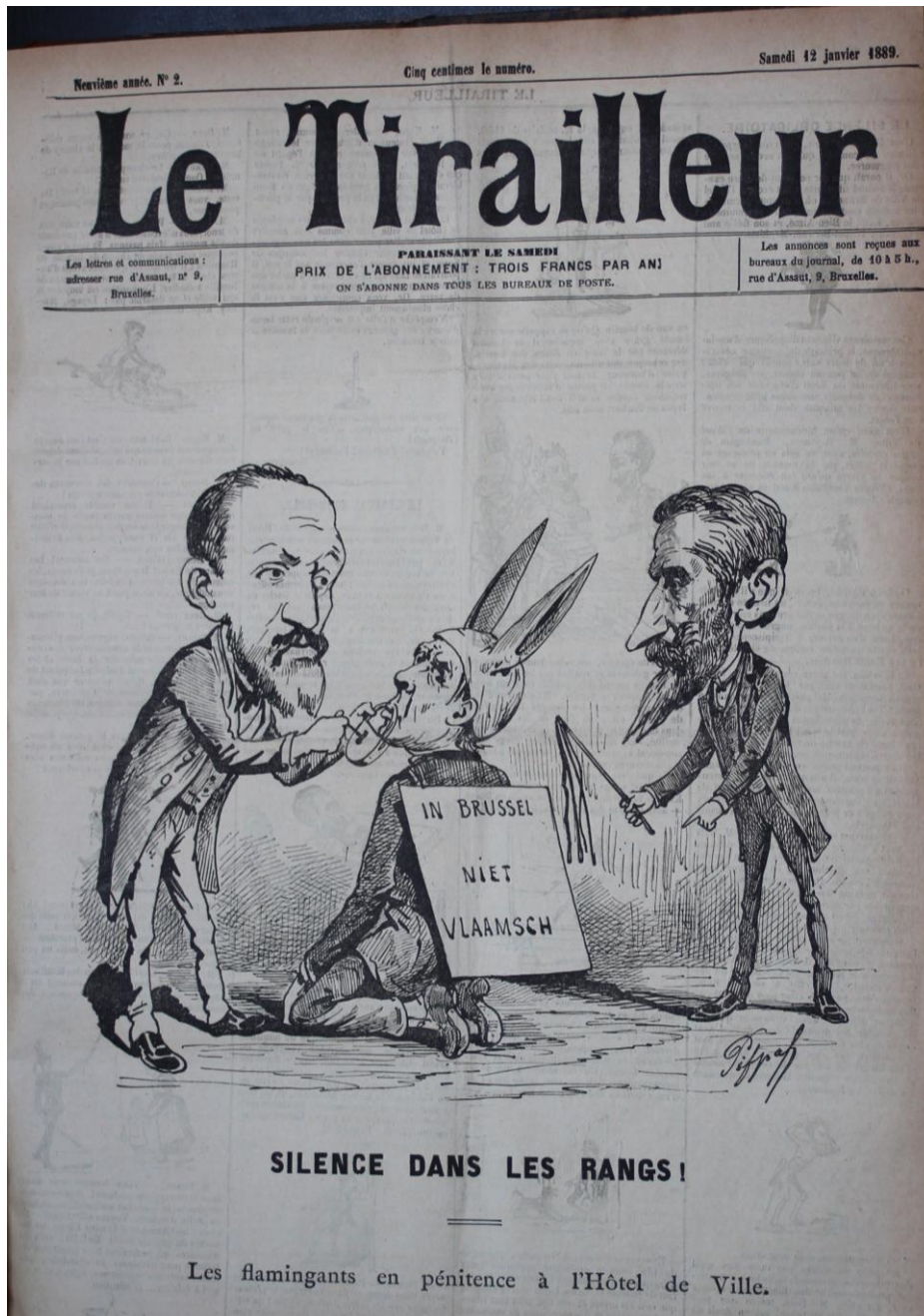

'Le Prêtre hors de l'école. - <Non! vous n'aurez pas l'âme de nos enfants!' in *La Patrouille*, 3 (10 januari 1886). Collectie Stijn Vande Perre

Pifpaf, 'Sur la corde raide ou les désagrèments d'une position élevée' in *Le Tirailleur* (9 oktober 1887). Collectie Stijn Vande Perre

Pifpaf, 'Silence dans les rangs! Les flamingants en pénitence à l'Hôtel de Ville' in *Le Tirailleur* (12 januari 1889). *Collectie Stijn Vande Perre*

Een ambtenaar van de stad Brussel wordt als een ongehoorzame schooljongen in de hoek gezet, ezelsoren inclus. Terwijl schepenen Emile De Mot hem de karwats geeft, snoert burgemeester Karel Buls de man onverbiddelijk de mond. Op de rug vermeldt een bord zijn misstap: *In Brussel niet Vlaamsch*. De betrokkene, Reynaert, had het gewaagd het woord te nemen op een flamingantische meeting in de hoofdstad. Daar werd geïmagineerd tegen de moeizame behandeling van het wetsvoorstel-Coremans over de aanpassing van de taalwet op het gerecht. Het katholieke weekblad *Le Tirailleur* maakt zich vrolijk over dit optreden. Buls, in de Franstalige media als 'le grand pontife du flamingantisme' omschreven, treedt nu op tegen iemand die juist bijval had kunnen verwachten. Blijkbaar verdraagt hij geen concurrentie, schampert editorialist Kokoriko. De tuchting gebeurt nu onder het mom van de schending van de neutraliteit van het stadspersoneel. Veel

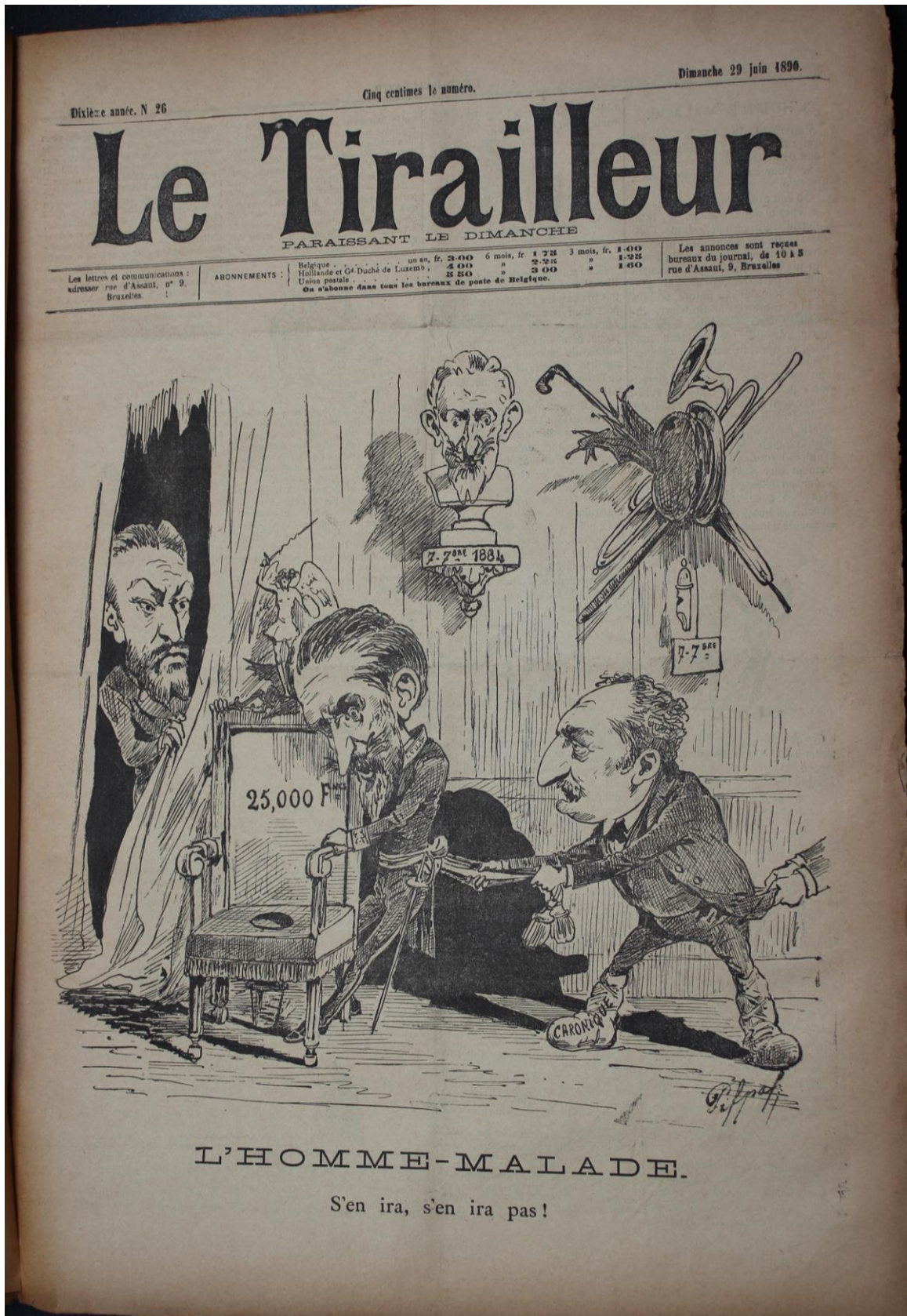
minder scrupules toonde liberaal en prominent vrijmetselaar Karel Buls tijdens de schoolstrijd. Toen kregen zijn medewerkers de vrije hand om tegenstanders te beschimpen.

Pifpaf, 'Karel Buls et le denier des écoles libérales' in *Le Tirailleur* (7 avril 1889). Collectie Stijn Vande Perre

Pifpaf, 'L'homme-malade. S'en ira, s'en ira pas!' in *Le Tirailleur*, 10 (29 juni 1890). Collectie Stijn Vande Perre

'Le père fouettard de la Ligue de l'Enseignement' In *Le Sifflet*, 3 (25 november 1906). Brussel, Koninklijke Bibliotheek

Hand-out Karel Buls: reporter ter plaatse

Instructies

Stel je voor dat Karel Buls via een teletijdmachine in Brussel vandaag terecht komt. Hoe zou hij reageren op alle veranderingen die zijn stad heeft doorgemaakt? Maak een reportage met Karel Buls in de hoofdrol die het onderwijs en/of de stadsbeleving in het Brussel van 2015 ontdekt.

Jullie kiezen zelf in welke stijl jullie je reportage maken: een ontspannende reisreportage van Vlaanderen Vakantieland, komisch en hevig zoals de Homo Turisticus van De Ideale Wereld, een spannende expeditie in de trant van een survival-documentaire op National Geographic, ...

Op school in Brussel anno 2015

Fictieve videoreportage: iemand speelt Karel Buls die op stap gaat door jullie school vandaag en commentaar geeft over het onderwijs in 2015.

- Wat zou Karel Buls goed vinden aan scholen nu?
- Wat zou hij gek of raar vinden? Waar zou hij verbaasd over zijn?
- Waarop zou hij kritiek hebben? Waar zou hij niet akkoord mee gaan?
- In Buls' tijd was onderwijs Franstalig. Hij organiseerde Vlaamse klassen, maar na het lager onderwijs kon je geen les meer volgen in het Nederlands. Hoe zou Buls reageren op deze verandering?
- Voor Buls is het belangrijk dat een school een veilige, gezonde leeromgeving is, met voldoende licht en ruimte. Is dit zo in jouw school of kan het aangenamer en duurzamer?
- Toen Buls met de Ligue de l'Enseignement de Modelschool oprichtte streefde men naar "slechts" 33 leerlingen per klas. Wat zou hij denken over het aantal leerlingen per klas in jullie school?

Stadsbeleving in Brussel anno 2015

Fictieve videoreportage: iemand speelt Karel Buls die op stap gaat door Brussel vandaag en commentaar geeft over de stad in 2015.

- Wat ziet er nog hetzelfde uit als in de tijd van Karel Buls? Welke plaatsen zou hij herkennen?
- Wat zou Buls vinden van de modernste recente gebouwen?
- Wat zou hij gek of raar vinden? Waar zou hij verbaasd over zijn?
- Buls had aandacht voor zowel praktische als esthetische eisen. Een stad moet mooi zijn en een eigen karakter hebben. Is er vandaag voldoende oog voor schoonheid in Brussel?
- Voor Buls mocht er op elke vrije hoek een boom of struik komen. Zou hij vinden dat er voldoende groen is in Brussel nu?
- In 1987 werd een fontein met beeld ter ere van Buls geplaatst op de Grasmarkt. Hoe zou de erg bescheiden Karel Buls reageren op zijn standbeeld?

Werkvorm: Discussie en debat

Hand-out Stellingenspel

Instructies

Iemand leest stellingen voor rond het Brusselse onderwijs eind 19de eeuw. Iedere deelnemer krijgt willekeurig een rol toebedeeld. Vanuit het perspectief van die rol denk je na of je akkoord gaat of niet. Ieder lid verplaatst zich in de ruimte om zijn/haar mening te tonen. Als je akkoord gaat, neem dan een stap vooruit. Ben je niet akkoord, zet dan een stap achteruit. Hoe sterker je wel of niet akkoord, hoe verder je gaat staan. Bespreek de stelling nadat iedereen zijn positie heeft ingenomen. Leg aan elkaar uit waarom je wel of niet akkoord gaat.

Dit is een kans om te discussiëren en argumenten te geven voor jouw opinie (in je rol), maar het is even belangrijk om te luisteren naar de andere groepsleden. Toon respect voor elkaars mening, ook als je niet akkoord gaat. Begrip tonen voor elkaars standpunten is belangrijker dan iemand te overtuigen of van mening te doen veranderen.

Context

Eind 19de eeuw is kinderarbeid in België nog toegestaan. Heel wat kinderen uit de lagere sociale klassen hebben geen tijd om naar school te gaan omdat ze moeten werken om het gezin financieel te ondersteunen. Er is nog geen leerplicht, dus onderwijs volgen is niet verplicht. Weinig mensen hebben een basiseducatie en er is veel analfabetisme. Het onderwijs is grotendeels in handen van de katholieken en godsdienst is een groot deel van het leerpakket. Het is niet ongevoerd om 75 tot 100 leerlingen in één klas te hebben.

De Ligue de l'Enseignement is een liberale vereniging die in die periode streeft naar kosteloos, neutraal (dus niet katholiek) onderwijs. Ook meisjes en kinderen uit de lagere sociale klassen moeten onderwijs kunnen genieten. De Ligue organiseert makkelijk toegankelijke lezingen, scholen voor volwassene en openbare bibliotheken. Door leerkrachten beter op te leiden wil de Ligue hen een hogere sociale status geven. De pedagogische idealen worden verwezenlijkt in de Modelschool.

Stellingen

- Onderwijs moet betalend zijn, anders krijg je veel ongemotiveerde leerlingen die de lessen toch maar storen.
- Er is heel wat spijbelgedrag onder leerlingen. Als kinderen in de fabriek werken, weet je tenminste zeker dat ze niet op straat rondhangen en kwajongensstreken uithalen.
- Het beroep van leerkracht moet grondig geprofessionaliseerd worden. Leraars moeten eerst een opleiding volgen voor ze voor de klas mogen staan.

- Er moeten Vlaamse klassen komen om kinderen die het Frans niet als moedertaal hebben les te laten volgen in het Nederlands. Lessen in Standaardnederlands zijn belangrijk omdat kinderen zo een cultuurtaal leren in plaats van een Vlaams patois.
- Lessen in het Nederlands zijn nutteloos omdat je sowieso Frans nodig hebt op hogerop te komen. Frans heeft meer prestige en helpt je om de sociale ladder te beklimmen.
- Er moet voortgezet onderwijs komen in het Nederlands. Enkel basisonderwijs is niet genoeg.

Bespreking

- Was de discussie vaak hevig of kwamen jullie meestal overeen?
- Ben je soms van mening veranderd na de argumenten van anderen te horen?
- Moest je een andere mening verkondigen door een rol aan te nemen?
- Hoe zou je mening verschild hebben als je een andere rol had gespeeld?
- Vind je het belangrijk dat een school rekening houdt met de moedertaal van leerlingen?
- Hoe kan onderwijs een rol spelen in kansarmoedebestrijding?
- Is leerplicht een goed middel om gelijke onderwijskansen te bevorderen?

Rollen:

Opmerking

De reden voor het beperkt aantal vrouwelijke rollen hier is om een historisch correct beeld te geven: eind 19de eeuw hadden vrouwen in België nog heel wat minder rechten dan mannen. Zo waren alle leden van de Ligue mannen en was de vader als gezinshoofd de enige die mocht beslissen waar zijn kinderen les zouden volgen. Ondanks de grote ongelijkheid qua gender waren er wel degelijk ook vrouwen die streden voor betere onderwijskansen, zoals bijvoorbeeld Isabelle Gatti de Gamond.

- Karel Buls is directeur van de Modelschool, Schepen van Openbaar Onderwijs en later ook burgemeester van Brussel. Hij wil onderwijs in België wijder verspreiden en perfectioneren. Hij streeft naar emancipatie van de lagere sociale klassen via educatie. Buls is Secretaris-Generaal van de Ligue de l'Enseignement.
- Léon Vanderkindere is burgemeester van Ukkel, geschiedkundige en goede vriend en schoonbroer van Karel Buls. Hij wil het Nederlands erkennen als tweede officiële taal in België. Hij is Voorzitter van de Ligue de l'Enseignement.
- Leerkracht in een katholieke school te Sint-Jans-Molenbeek. De focus ligt op godsdienstonderwijs: kinderen moeten vooral opgevoed worden tot goede Christenen. Hij slaat leerlingen op de vingers als ze het antwoord niet weten. De les wordt in het Frans gegeven. Om les te geven hoef je geen diploma te hebben. Ouders moeten betalen om hun kind les te laten volgen op een katholieke school.

- Meneer Van Kalken is een leerkracht uit Nederland. Op vraag van Karel Buls – de directeur van de Modelschool – komt hij les geven in de Modelschool in de Lemonnierstraat te Brussel. Hij leert de leerlingen Standaardnederlands aan, de cultuurtaal met prestige. Hij ondervindt daarbij moeilijkheden omdat veel kinderen thuis een Vlaams-Brussels dialect of patois spreken. Van Kalken heeft een lerarenopleiding gevolgd.
- Vader van een arbeidsgezin dat thuis een Vlaams-Brussels dialect spreekt. Hij wil dat zijn kind goed onderwijs krijgt om later meer kansen te hebben. Hij wil zijn kind niet naar een Nederlandstalige klas sturen omdat dit volgens hem geen zin heeft. Je moet immers Frans kunnen als je wil verder studeren en een goede job vinden om hogerop de sociale ladder te klimmen.
- Vader van een arbeidsgezin dat thuis een Vlaams-Brussels dialect spreekt. Hij wil zijn kind naar een Nederlandstalige klas sturen omdat dat dichter aanleunt bij de taal die ze thuis spreken. Zo wordt de taalkloof kleiner en verloopt andere vakken leren makkelijker.
- Vader van een arbeidsgezin dat thuis een Vlaams-Brussels dialect spreekt. Hij heeft een groot gezin en om alle monden te voeden moeten ook de kinderen hun steentje bijdragen door te werken. Betalend onderwijs is een grote hap uit zijn budget, dus stuurt hij zijn kinderen niet naar school.
- Directeur van een industriële onderneming. Hij stelt kinderen te werk in zijn fabriek omdat die makkelijker fijn werk kunnen doen en tussen machines kunnen kruipen. Jonge kinderen zijn goedkopere werkkrachten dan volwassenen. Voor hem maakt het niet uit of zijn arbeiders kunnen lezen en schrijven.

Begeleiding Fish Bowl

Techniek

De “Fish Bowl” of “vissenkomp” is een techniek om een discussie te voeren in een grotere groep zonder dat het gesprek te rumoerig, langdradig of chaotisch wordt. Deze methodiek stimuleert leerlingen om tegen elkaar te praten, eerder dan hun mening te zeggen aan begeleiders.

Enkele leerlingen (4 à 6) zitten in een kleine kring in het midden van de ruimte en voeren een discussie over een gegeven thema. Alle andere leerlingen zitten in stilte rond deze binnenste kring en luisteren naar de “vissen” in de “vissenkomp”. Als een van de toeschouwers wil bijdragen tot de discussie neemt hij/zij de positie in van een van de vissen, de vorige vis voegt zich dan bij de luisteraars. Deze methode geeft deelnemers controle doordat ze zelf kiezen wanneer ze willen spreken. Het wisselen betekent ook dat groepsleden de plaats kunnen innemen van iemand die te lang praat of zichzelf blijft herhalen.

Doel

Leerlingen denken na over erfgoed: welke digitale bronnen (foto's, video's) spelen vandaag een rol in hun leven? Welke daarvan vinden ze belangrijk om te bewaren? Leerlingen leren nadenken over de waarde van alledaagse voorwerpen en beelden.

Inleiding

Vandaag kun je bijna niet om smartphones heen: heel wat mensen hebben een toestel met een camera waarmee ze foto's online kunnen posten op sociale media.

Mogelijke onderwerpen

Print de vragen op de hand-out en stop fiches met telkens één vraag in een doos of hoed. De leerlingen bespreken onderwerp per onderwerp en halen de volgende vraag pas uit wanneer ze klaar zijn met praten. Onder de stellingen staan enkele tips en extra vragen om dieper in te gaan op de materie als de deelnemers wat vast zitten in hun gesprek.

- Vroeger was foto's maken minder evident. Zijn er evenveel foto's uit jouw kindertijd, de kindertijd van je ouders en die van je grootouders?
  - Ga je anders om met fotografie en technologie als het makkelijker beschikbaar is?
  - In de 19de eeuw moest je nog heel lang stilstaan om een goed beeld te krijgen op glasplaat. Foto's waren daarom noodzakelijkerwijs geënceneerd, niet spontaan. Bovendien waren foto's duur, dus het moest meteen juist zijn, anders had je pech.
- We maken voortdurend foto's en filmpjes, maar welke hou je bij? Hoe beslis je of je een foto deletet of net bewaart?
- Berichten die je verstuurt via facebook chat worden allemaal bewaard op een server, ook nadat je die verwijderd hebt. Zijn deze berichten erfgoed?
  - In musea worden soms handgeschreven brieven tentoongesteld, zou hetzelfde kunnen gebeuren met facebookberichten?
  - Wat zouden mensen in de toekomst uit die berichten kunnen afleiden over ons alledaagse leven vandaag?

- Denk je dat platforms zoals facebook, twitter en instagram zullen blijven bestaan? Welke wel of niet en waarom?
  - Ken je oude platforms die ondertussen niet of minder relevant zijn? (msn messenger service om te chatten, myspace om muziek te luisteren en vrienden toe te voegen)
- De fotografie bestaat ondertussen zo'n 200 jaar en er zijn heel wat musea rond deze manier van beelden maken. Zouden er binnen 100 jaar ook musea zijn rond sociale media?
- Als er een museum zou komen rond sociale media, wat zouden ze daar dan hebben? Zou je er enkel dingen kunnen bekijken of ook iets doen?
  - Verschillende modellen smartphones, een gallerij selfies, snapchat-verhalen, facebookberichten, printscreens van twitter?
- Is een foto die nu belangrijk is voor jou ook belangrijk over 150 jaar? Waarom zouden die foto's interessant kunnen zijn?
  - Kan boeiend zijn voor je familie, (achter)(klein)kinderen. Of om gebruikt te worden als materiaal in een volkskundemuseum om te tonen hoe het dagelijkse leven toen was.
  - De betekenis van documenten of objecten vandaag kan veranderen in de loop van de tijd. Erfgoed is immers dynamisch: de betekenis kan evolueren, staat niet vast.

Hand-out Fish Bowl

Vroeger was foto's maken minder evident. Zijn er evenveel foto's uit jouw kindertijd, de kindertijd van je ouders en die van je grootouders?

We maken voortdurend foto's en filmpjes, maar welke hou je bij? Hoe beslis je of je een foto deletet of net bewaart?

Berichten die je verstuurt via facebook chat worden allemaal bewaard op een server, ook nadat je ze verwijderd hebt. Zijn deze berichten erfgoed?

Denk je dat platforms zoals facebook, twitter en instagram zullen blijven bestaan? Welke wel of niet en waarom?

De fotografie bestaat ondertussen zo'n 200 jaar en er zijn heel wat musea rond deze manier van beelden maken. Zouden er binnen 100 jaar ook musea zijn rond sociale media?

Als er een museum zou komen rond sociale media, wat zouden ze daar dan hebben? Zou je er enkel dingen kunnen bekijken of ook iets doen?

Is een foto die nu belangrijk is voor jou ook belangrijk over 150 jaar? Waarom een voor wie zouden die foto's interessant kunnen zijn?

Begeleiding Bloeiend onderwijs

Leerlingen ontwerpen individueel een bloem met per bloemblad een voorwaarde voor goed onderwijs. De begeleider stelt enkele basisvoorwaarden voor om de deelnemers op weg te helpen en hen een denkkader te bieden.

Bloembladen tekenen (10 min)

Elke leerling krijgt een pen/stift en papier. Iedereen zal een bloem tekenen waarbij elk bloemblad één nood representeert om tot goed onderwijs te komen. Leerlingen denken individueel na over wat nodig is voor een goede leeromgeving: hoe belangrijker ze een nood vinden, hoe groter ze dat bloemblad tekenen. Iedereen zal een unieke bloem hebben. De 7 gegeven noden zijn: gezondheid, peers / andere leerlingen om samen te leren en ontdekken, schoolomgeving, begeleiders, materiaal, tijd, de taal begrijpen.

Voorwaarden (10 min)

Leerlingen denken na over voorwaarden om te kunnen bloeien als leerling. Wat is er nodig om te voldoen aan die noden om te kunnen leren? Wat heb je nodig om die noden waar te maken op je school? Schrijf deze voorwaarden op rond het bloemblad waarbij ze horen.

Voorbeelden:

- Samenwerking, respect en niet pesten (peers)
- goed opgeleide leerkrachten en opvoeders die veiligheid brengen (begeleiders)
- hygiëne en voldoende plaats (schoolomgeving)
- up-to-date boeken en goed schrijfgerei (materiaal)
- je naar school kunnen verplaatsen en je kunnen concentreren (gezondheid)
- vertalingen en begrip van anderstaligen (taal)

Anonieme bloemen in groep bespreken en vergelijken (30 min)

- Lijken de bloemen op elkaar? Waarin verschillen ze?
- Vond je het moeilijk om te beslissen welke bloembladen je het grootste tekende? Zijn sommige noden belangrijker dan andere?
- Na elkaars uitleg gehoord te hebben, zou je nu andere bloembladen groter tekenen?
- Zijn er nog bloembladen met noden die hier niet aan bod kwamen? Welke zou je toevoegen? (geen oorlog, ...)
- Hoe bescherm je de bloembladen? Wat kun je doen om de noden voor goed onderwijs veilig te stellen?

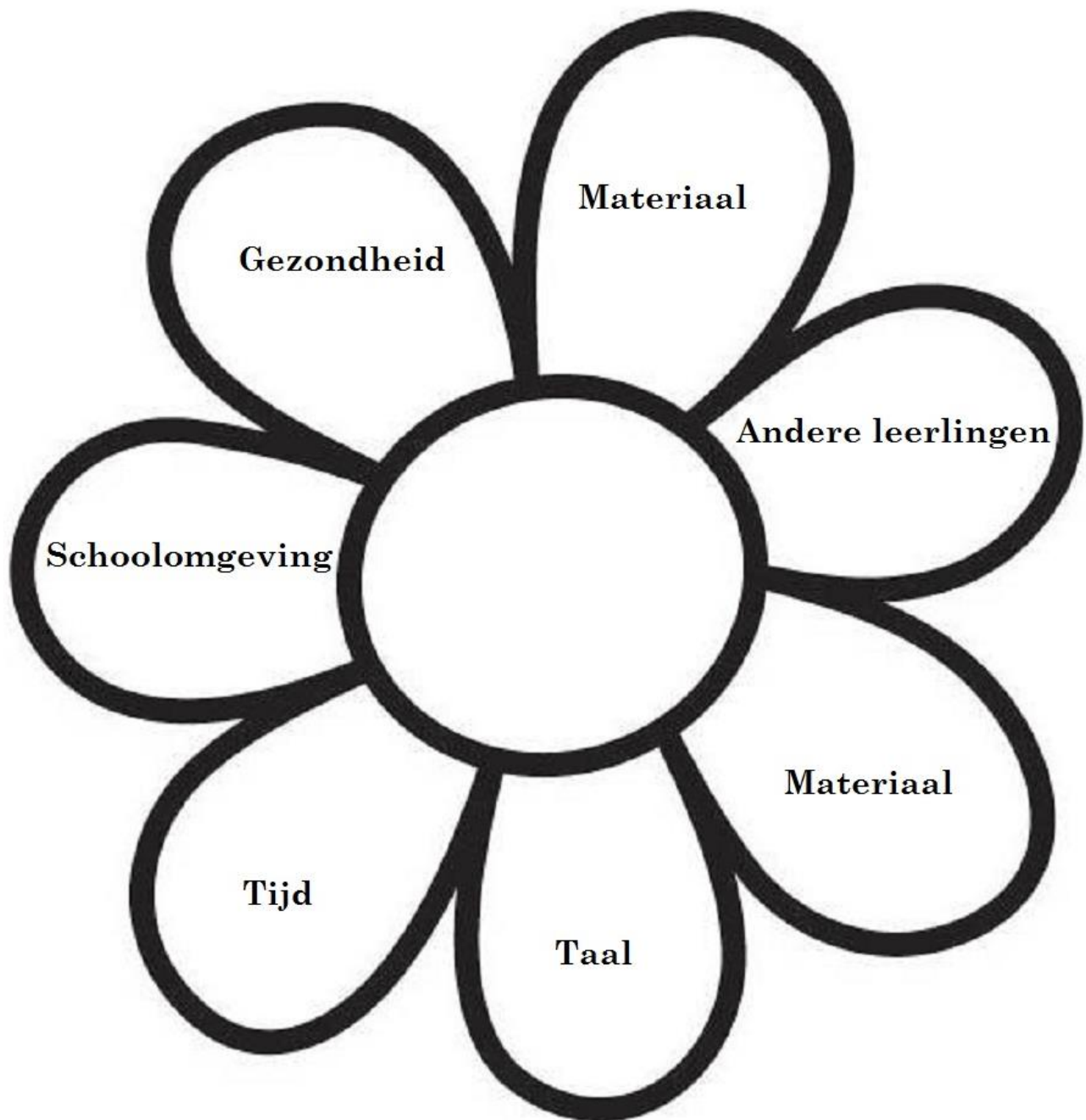
De volgende vragen gaan nog dieper in op verschillende visies op onderwijs en leren. Leerlingen denken na over schoolsystemen, over hoe leren in verschillende contexten anders kan verlopen. Als je beperkte tijd hebt, overweeg dan dit deel in te korten.

- In België zit je meestal in de klas met leeftijdsgenoten. Zou je leergroepen ook op andere manieren kunnen samenstellen? (Mix van leeftijden, op basis van interesse, ...)
- Zijn alle begeleiders leerkrachten? Van wie kun je nog leren? (Ouders, andere leerlingen, mensen uit je buurt, iemand die een specifiek beroep uitoefent, ...)
- In België hebben we leerplicht, maar schoolplicht. Hierdoor is thuisonderwijs of deeltijds onderwijs mogelijk. Wat zouden enkele voor- en nadelen zijn van thuis les volgen? En van deels op school les volgen en deels op de werkvloer staan door stage of deeltijds onderwijs?
- Hoe zou de tijdsindeling van jongeren en kinderen in een derdewereldland onderwijs kunnen bemoeilijken? (geen kinderarbeid moeten verrichten, school die dicht genoeg is bij je huis)
- Op welke andere plaatsen kan je nog leren, buiten de klassieke schoolomgeving? (schooluitstap, meehelpen in een bedrijf, thuis bij iemand, hobby's, internet, ...)

Een tuin vol bloemen

Hang alle bloemen op aan een muur, zo krijg je een divers beeld van wat leerlingen belangrijk vinden.

Begeleiding Rollenspel meertaligheid op school

Instructies

Iedere groep krijgt een kaartje met een gegeven situatie rond meertaligheid op school vandaag. De leerlingen denken zelf na over een mogelijke oplossing voor het verhaal en voeren dit uit in een kort toneel van 5 minuten. Alle groepen voeren hun rollenspel op voor de andere groepen. Daarna is er een discussiemoment over alternatieve oplossingen of handelingen die spelers hadden kunnen ondernemen.

De setting is steeds vandaag in een Nederlandstalige school.

Techniek rollenspel

Een rollenspel is een speelse drama-opdracht waar veel ruimte is voor improvisatie. Geef groepen telkens voldoende tijd om te brainstormen en voor te bereiden. Door rollen te spelen, worden leerlingen gestimuleerd een ander perspectief in te nemen: ze leren standpunten verdedigen, ook als dit afwijkt van hun eigen standpunt.

Timing: 90 min = 10 min brainstorm, 30 min voorbereiden, 30 min voorstellen en samenzitten, 20 min voor feedback en reacties.

Bij de bespreking na de presentaties kun je vragen of er gelijkenissen waren, waarom bepaalde zaken gemeenschappelijk waren, hoe andere groepen mogelijk tot andere conclusies kwamen, of bepaalde zaken niet aan bod zijn gekomen.

Bij rollen spelen in drama is het makkelijk om in stereotypen te vervallen. De begeleider kan hierop wijzen tijdens de debriefing door te vragen "Denk je dat de persoon die je speelde zich in het echt ook zo zou gedragen?". Ook dit is een kans om leerlingen kritisch te laten nadenken over rolpatronen, hoe we anderen zien en mensen in categorieën/hokjes plaatsen.

Tips

- Als leerlingen niet graag zelf in de kijker staan, kunnen ze bijvoorbeeld ook een scene spelen met handpoppen.
- Om deze activiteit speelser te maken kan je een koffer met wat verkleedmateriaal gebruiken, zo is het meteen zichtbaar welke rol leerlingen spelen.

Hand-out Rollenspel meertaligheid op school

Situatie 1:

Gizem en Hazal kletsen met elkaar in het Turks tijdens de middagpauze. Ze gniffelen en wijzen naar Yousra, die aan de andere kant van de speelplaats staat. Yousra spreekt geen Turks en voelt zich aangekeken door de twee meisjes. Meneer De Clerq, de leerkracht Lichamelijke Opvoeding, heeft toezicht en hoort Gizem en Hazal praten. In het schoolreglement staat dat er binnen de schoolmuren enkel Nederlands mag gepraat worden. Meneer DeClerq vermoedt dat Gizem en Hazal aan het roddelen zijn over hun medeleerlinge en dreigt met straf als ze niet overschakelen naar Nederlands.

Situatie 2:

Mevrouw Akacha, de leerkracht Wiskunde, spreekt thuis Frans en Arabisch. Ze heeft begrip voor leerlingen die een andere thuistaal hebben, maar merkt ook dat veel leerlingen moeilijk meekunnen in haar les omdat hun Nederlands niet erg goed is. Julie begrijpt het nieuwe onderwerp niet en vraagt Idris om het snel in het Frans uit te leggen. Mevrouw Akacha wil Julie helpen om de leerstof te begrijpen, maar wil haar ook stimuleren om haar Nederlands te oefenen (ook tijdens de les Wiskunde).

Situatie 3:

Het klikt niet tussen Sasha en zijn leerkracht Natuurwetenschappen, mevrouw Boterman. Sasha stoort voortdurend in de les: hij maakt veel kabaal, luistert niet naar de leerkracht en haalt onvoldoendes. Zijn moeder wordt gevraagd om zijn slechte gedrag te komen bespreken op het oudercontact. Zij spreekt echter enkel Russisch, dus moet Sasha mee als tolk. Alle communicatie tussen leerkracht en ouder moet via Sasha gaan die alles vertaalt.

Situatie 4:

Arnaud heeft moeite met het nieuwe hoofdstuk in het handboek Biologie. Hij is Franstalig en hij vindt het moeilijk om de nieuwe begrippen te vatten. Al die nieuwe woordenschat opzoeken betekent weer meer werk thuis en minder tijd voor voetbaltraining. Meneer Haedermann zegt dat het niet zijn taak is om een woordenlijst op te stellen: hij is immers geen taalleraar. Hij vindt dat Arnaud maar vertalingen moet vragen aan Mevrouw Smet, de leerkracht Frans.

Situatie 5:

Tijdens de klassenraad bespreken de leerkrachten of er bepaalde vakken deels in het Engels kunnen gegeven worden. De leerkracht Aardrijkskunde, Mevrouw Gilles, gaat bijna op pensioen en geeft haar vak heel graag. Ze spreekt echter gebrekkig Engels, dus is ze niet erg happig op het idee. Meneer Martens, leerkracht Geschiedenis, heeft tijdens zijn lerarenopleiding een buitenlandse stage gedaan en spreekt vlot Engels en Spaans. Hij is erg te vinden voor wat meer aandacht voor talen tijdens andere vakken. Meneer Deleersnyder, de leerkracht Engels, heeft thuis twee erg jonge kinderen en heeft nauwelijks vrije tijd over. Hij ziet extra Engels op school als een prachtige kans voor de leerlingen, maar is bang dat er heel wat werk naar hem zal doorgeschoven worden.

Situatie 6:

Op school is er een taalproject om de taalachterstand van niet-Nederlandstalige leerlingen te verminderen. Thuis moeten leerlingen extra opdrachten Nederlands maken (onder andere drie boeken lezen, een samenvatting maken van vijf krantenartikels, een tekst schrijven over hun hobby). Jonathan en Doruntina spreken thuis allebei Albanees en vinden het oneerlijk dat Nederlandstalige leerlingen geen extra taken krijgen. Ze raken er nu al bijna niet meer met hun GIP. Samir en Carla spreken thuis Frans en Spaans en vinden de werkdruk groot, maar hebben vooral het gevoel dat de extra oefeningen hen wel erg helpen. Mevrouw Blondiaux, de leerkracht Nederlands, vindt dat leerlingen zoveel mogelijk gestimuleerd moeten worden om Nederlandste oefenen, tijdens de lessen en liefst ook buiten school.

Situatie 7:

João is drie jaar geleden uit Brazilië verhuisd met zijn ouders. Eerst zat hij in een OKAN-klas en ondertussen volgt hij gewoon mee les in het Nederlands met leeftijdsgenoten. De leerkracht Godsdienst, Meneer Naert, heeft vertaalwoordenboeken Frans en Engels staan in het lokaal zodat leerlingen zelf moeilijke woorden kunnen opzoeken. Meneer Descamps laat hem weten dat er geen budget meer is om Portugese woordenboeken aan te kopen. Bovendien stelt Meneer Descamps dat het problemen geeft om voor Portugeessprekende leerlingen extra materiaal te voorzien als dat niet gebeurt voor alle leerlingen met een andere moedertaal dan het Nederlands.

(OKAN: onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers)

Werkvorm: Creatieve uitwerking

Hand-out Strip Karel Buls

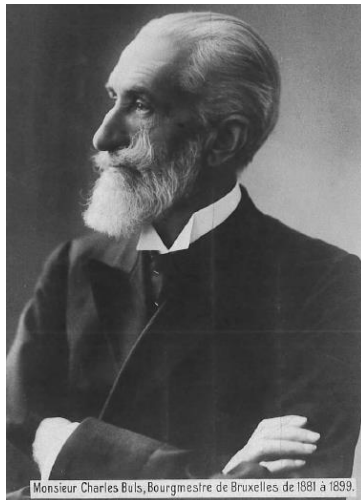
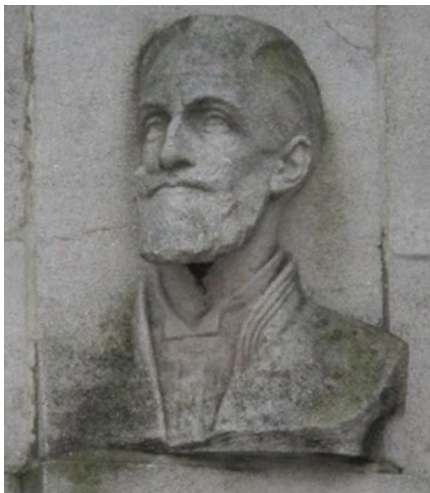
Instructies

In het begin van de documentatiebundel vind je een korte biografie van Karel Buls. Geef de belangrijke momenten in Buls' leven weer in een strip, met tekeningen en tekst. Zorg dat je trouw blijft aan de informatie die je in de bronnen vindt. Je strip moet een betrouwbare weergave zijn van Buls' geschiedenis. Je kan in photoshop collages maken van bestaande afbeeldingen (portretten, foto's van borstbeelden van Karel Buls, stadsbeelden via Google Maps) of je kan zelf tekenen.

Bekijk foto's, prenten van standbeelden en spotprenten om te zien hoe Karel Buls eruitzag en hoe hij werd voorgesteld. Aan welke uiterlijke kenmerken herken je Buls?

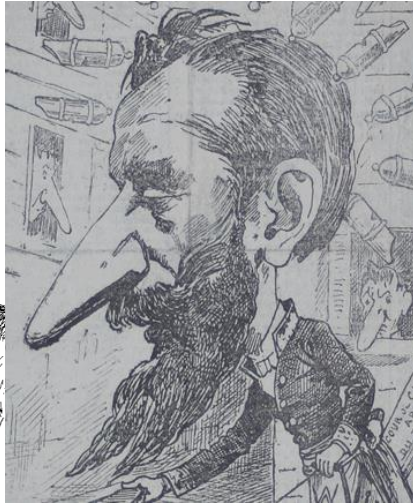
Denk na over volgende elementen voor je aan je strip begint:

- Stijl: realistisch, cartoonesk, superhelden comic book, ...
- Kleurgebruik: veel felle kleuren, zwart-wit, een beperkt aantal kleuren, ...
- Materiaal: stiftens, potloden, verf, software, ...
- Tekst: verwerkt in de afbeelding zelf, onderschriften bij tekeningen, ...
- Toon: serieus, grappig, satirisch, ...

Monsieur Charles Buls, Bourgmestre de Bruxelles de 1881 à 1899.

Hand-out Hofberg

Instructies

Zit met je groep op een rustige plaats waar je kan praten zonder andere groepen te storen. Bekijk met jullie groepje het beeldmateriaal en bespreek wat er anders is en wat nog hetzelfde lijkt. Maak daarna een creatieve, beeldende uitwerking van hoe jullie denken dat de Hofberg er over 100 jaar zal uitzien.

Inleiding

Het conflict over de Hofberg was een belangrijke stedenbouwkundige kwestie in Brussel toen Karel Buls burgemeester was. Eind 19de eeuw bevond de volkse Sint-Rochuswijk zich waar vandaag de Hofberg met zijn musea en hellende bocht te vinden zijn. De krottenwijk was iedereen een doorn in het oog, maar men werd het niet eens over mogelijke oplossingen. Buls wou het traditionele handelskarakter behouden en een geleidelijke overgang creëren tussen de hoger en lager gelegen delen van de stad. Koning Leopold II wou echter tabula-rasa maken en de buurt van nul opbouwen met grootse gebouwen in neoclassicistische stijl. Toen de plannen van Leopold II en architect Maquet om de Sint-Rochuswijk te slopen werden doorgevoerd, nam Buls zelfs ontslag als burgemeester. Daarna zijn de plannen nog meermaals grondig gewijzigd.

Sinds het einde van de 19de eeuw is de Hofberg kortom al heel wat veranderd. **Bekijk** de bundel met beeldmateriaal van de Hofberg in de 19de eeuw. Op de Franstalige site <http://www.reflexcity.net/> kun je nog meer oude prenten en foto's vinden als je "Montagne de la Cour" opzoekt. Op <http://www.brusselsfromabove.be/> kan je hedendaagse panoramische zichten op Brussel vinden.

Brussel eind 19de eeuw

In de map vinden jullie heel wat foto's van Brussel eind 19de eeuw (roze-oranje foto's), toen Karel Buls leefde. Er zijn ook enkele recentere beelden van de stad (grijs-blauwe foto's uit de jaren 1960).

Vergelijk kort met het uitzicht van Brussel vandaag.

- Welke plaatsen herken je?
- Wat is er veel veranderd? Zijn sommige gebouwen grotendeels hetzelfde gebleven?
- Verplaatsten de mensen zich op dezelfde manier als nu? Zijn transportmiddelen erg veranderd denk je?
- Ziet de kledij eind 19de eeuw er uit zoals je gedacht had? Of lijkt het net ouderwets of moderner dan je dacht?
- Vind je sommige zaken raar, grappig, verrassend? Vallen er bepaalde zaken op?

Creatieve voorstelling: de Hofberg

Stel visueel voor hoe jullie denken dat de Hofberg er over 100 jaar zal uitzien. Hoe zal de stad veranderd zijn tegen 2015? Hoe zou het in de toekomst zitten met mobiliteit? Zouden de stadsbewoners er anders uitzien? Welke gebouwen bewaar en bescherm je? Het oud warenhuis "Old England" van art nouveau-architect Paul Saintenoy, waar het Muziekinstrumentenmuseum vandaag gevestigd is, is een beschermd monument en moet dus sowieso hetzelfde blijven. Je kan een tekening maken, een collage, een maquette,... Jullie kiezen zelf de vorm voor de uitwerking. Hou rekening met de tijdslimiet en zorg dat je al je materiaal op tijd opruimt.

Hand-out Brasilia

Een stad vanaf nul plannen

In zijn tekst “Esthetiek der steden” omschrijft Karel Buls zijn visie op stedenbouw. Hij vindt dat men bij het plannen van een stad zowel aandacht moet hebben voor het nuttige als het esthetische, bijvoorbeeld de verkeerseisen, maar ook schilderachtige zichten. Men moet “kunst, wetenschap en zelfs de financiële belangen met elkaar verzoenen” (p28).

Buls schrijft op p28 dat hij niet dieper ingaat op problemen rond geheel nieuw te stichten steden omdat dat niet van toepassing is in Europa. In andere werelddelen kan dit echter wel nog. Zo werd Brasilia, de hoofdstad van Brazilië, eind jaren 1950 in een paar jaar tijd vanaf nul opgericht. Met dit initiatief wou president Juscelino Kubitschek de economische ontwikkeling van het Braziliaanse binnenland stimuleren. Lucio Costa, stadsplanner, en Oscar Niemeyer, architect, hadden carte blanche om een volledige stad uit het niets te creëren. De strak geordende, regelmatige stad heeft vanuit vogelperspectief de vorm van een vliegtuig. Vandaag wonen er meer dan twee miljoen mensen.

In dit Engelstalig artikel van de BBC kun je meer lezen over leven in deze stad vandaag: <http://www.bbc.com/news/magazine-20632277>

Bouw een stad uit het niets

Je krijgt van de overheid de opdracht een volledig nieuwe stad te ontwerpen vanaf nul op een enorme, compleet lege kavel. Denk na over praktische eisen en over manieren om de stad leefbaar te maken. Maak een schets van je plan.

- Wat moet er zeker zijn?
- Wat zou je er zeker niet plaatsen?
- Waarmee hou je rekening bij het plannen?
- Hoe kun je zorgen dat een stad zowel mooi als praktisch is?
- Hoe kun je duurzaamheid bevorderen?
- Welke steden zou je gebruiken ter inspiratie?
- Hedendaags denker Ricky Burdett, professor Urban Studies, schrijft: “Modern urban planners champion mixed use neighbourhoods. In Brasilia, on the other hand, everything was to be zoned.” Karel Buls heeft net specifieke eisen voor verschillende soorten districten met andere functies (wonen, handel, werken) (p32).
Zou jij kiezen voor sterk gespecialiseerde wijken of meer gemengde buurten?
- Burdett stelt dat Brasilia geen ‘echte’ stad is omdat ze complexiteit mist en niet levendig is. Verschillende zones zijn er volgens hem zo sterk afgebakend dat mensen noodgedwongen wegtrekken naar andere steden voor ontspanning.
Hoe zou je mensen overtuigen naar een stad te verhuizen zonder geschiedenis, waar enkel nog maar nieuwe lege gebouwen zijn?

Hand-out Tijdsapsule

Instructies

Als groep leerlingen vandaag maken jullie ook deel uit van de geschiedenis van jullie school. Maak een tijdsapsule zodat de mensen over 100 jaar een idee krijgen hoe een schooldag er bij jullie uitziet. Met een tijdsapsule kun je laten zien hoe het leven vandaag is aan mensen in de toekomst. Jullie selecteren documenten die je waardevol vindt. Deze documenten kunnen heel verschillende vormen hebben: papier, elektronische bestanden, video's, DVD, foto's, affiches, etc. Kies zorgvuldig wat je bewaart om een tijdsbeeld te geven van leerling zijn op jouw school vandaag.

Tips voor selectie

De volgende vragen kunnen je helpen om stil te staan bij schoollopen vandaag. Denk goed na hoe je een beeld kan geven van een typische schoolweek vandaag. Wat nu vanzelfsprekend is, is dat misschien niet over 100 jaar. Vergelijk de huidige toestand van het onderwijs met wat je weet over het onderwijs ten tijde van Karel Buls 100 jaar geleden; zo valt meer op wat er kenmerkend is voor jouw school vandaag.

- Hoe ziet jullie schoolgebouw er uit? Zijn er veel klaslokalen? Hoe ziet de speelplaats er uit?
- Eet je op school? Breng je zelf eten mee of worden er maaltijden voorzien in een cafetaria?
- Welke dagen moet je op school zijn? Hoeveel uren les volg je per week? Krijg je pauzes?
- Hoe zit het met de leerlingenpopulatie? Zijn er evenveel jongens als meisjes? Spreekt iedereen dezelfde taal? Welke leeftijden hebben de leerlingen?
- Dragen jullie een uniform? Moet je een T-shirt met het logo van de school dragen tijdens lichamelijke opvoeding?
- Welke vakken zitten er in jullie curriculum? Kun je vrij kiezen welke lessen je volgt of zijn er verplichte vakken?
- Zijn er bepaalde gebruiken op school? Zijn er afspraken of regels rond welk gedrag wel of niet kan in jullie school?
- Welk lesmateriaal gebruiken jullie? Hoe zien oefeningen en taken voor verschillende vakken er uit? Staat alles op papier en in boeken of worden er nog andere dingen gebruikt om te onderwijzen?

Hieronder staan mogelijke redenen om erfgoed te bewaren. Deze kunnen je helpen om te beslissen wat je belangrijk vindt om in je tijdsapsule te plaatsen.

- Juridische waarde (bvb. diploma als bewijs dat je een opleiding hebt volbracht)
- Praktisch nut
- Kennisbron of geheugensteun
- Cultuurhistorische waarde
- Emotionele waarde

Meer informatie over erfgoed, archieven en musea vind je op 'hand-out erfgoed'. Let wel, erfgoed is breder dan archiefstukken: ook traditionele evenementen of objecten of publicaties (zoals boeken en tijdschriften) kunnen waardevol zijn om te bewaren voor toekomstige generaties.

Hand-out Leerwandeling

Instructies

Jullie organiseren zelf een stadswandeling rond Karel Buls. Iedere leerling (of een groepje leerlingen) krijgt een bepaald gebouw toegewezen. Zoek daar informatie over op en word de expert over dit deeltje van de wandeling. Je kunt ook Buls' tekst "Esthetiek der steden" lezen om te weten wat hij mooi en goed vond in een stad en waar hij net tegen was. Iedereen is de gids voor een klein onderdeel van de stadswandeling. Je bereidt op school voor wat je kan vertellen over het gebouw of monument en geeft uitleg aan je medeleerlingen tijdens de wandeling. Maak het leuker door vragen te stellen, de andere leerlingen te laten raden of hen een speelse opdracht te geven.

Stops op de 'Karel Buls stadswandeling'

Grasmarkt - Huis De Sterre – Grote Markt – Zwarte Toren – Hofberg - Modelschool op Lemonnierlaan 110 – (Kindertuin op Sint-Gisleinstraat 40) – (Monument voor Charles Buls en Emile De Mot op kruising Louizalaan en Emile De Motlaan) – (Leopoldwijk)

Aan de slag

- Ga met google street view al op voorhand op ontdekking door Brussel. Je observeert historische gebouwen die belangrijk waren voor Karel Buls. Denk na over hoe de gebouwen eruitzien en waarin hun schoonheid ligt. Je kunt de volgende vragen beantwoorden om ideeën te hebben voor je uitleg tijdens de wandeling.
  - Ga naar Plaats A en zoek gebouw X.
  - Hoe ziet gebouw X er uit? Modern of oud? Goed onderhouden of vervallen?
  - Wat vind je mooi aan X? Of waarom vind je iets net niet mooi?
  - Lijkt gebouw X op de gebouwen eromheen? Valt het op in de omgeving?

- Zoek informatie over de geschiedenis van het gebouw.
  - Heeft dit gebouw een naam?
  - Wanneer werd het gebouwd?
  - Was er een speciale aanleiding om dit gebouw te bouwen?
  - Is het een beschermd monument?
  - Is er een plakkaat/opschrift op X? Wat staat er op?
  - Wat is de architecturale stijl? Hoe kun je deze stijl herkennen? Wat zijn typische kenmerken van deze stijl?
  - Is gebouw X in de loop van de tijd drastisch veranderd of is het grotendeels hetzelfde gebleven?
  - Wat is er vandaag in X gevestigd? Heeft het altijd hetzelfde doel gehad?
  - Wat is de link met Karel Buls?

- In zijn tekst "Esthetiek der steden" zegt Karel Buls dat er plaatsen bestaan die een "evocatie" zijn "van een erfenis vol gemeenschappelijke herinneringen van alle inwoners van de stad" (p29). De Franse historicus Pierre Nora spreekt over 'lieux de mémoire':

herinneringsplaatsen, waar de mens in verbinding staat met het verleden. Is dit zo'n plek voor jou? Zo ja, vertel waarom die plaats volgens jou een speciale betekenis heeft.

- Mogelijke korte opdrachten op tijdens de wandeling:
  - Maak een schets van X.
  - Toon een (detail van een) foto van X en laat je medeleerlingen X zoeken als je in de buurt bent.
  - Zoek om ter eerst een detail op X. Bijvoorbeeld: speciale versiering, informatie op een plakkaat, een bepaald standbeeld in een beeldengroep.
  - Doe het standbeeld na.
  - Maak een grappige selfie of groepsfoto waarin X een belangrijke rol speelt.

- Je kunt een foto- of videoreportage maken van je stadswandeling. Post bijvoorbeeld selfies bij belangrijke plaatsen met een korte beschrijving en hashtags op de website van de school.

- Extra: als gids moet je toeristen rondleiden in verschillende talen. Geef je uitleg in het Nederlands, maar ook in het Frans, Engels of een andere moderne taal die je op school leert.

Achtergrondinformatie

Hand-out Erfgoed

Definities:

- **Erfgoed** is...
  - iets van nu dat we willen bewaren en doorgeven aan toekomstige generaties.
  - iets dat waarde heeft voor ons.
  - dynamisch. De waarde van en omgang met erfgoed kunnen anders zijn voor verschillende mensen en groepen. Dit kan ook veranderen in de loop van de tijd.
  - een deel van onze identiteit.
- **Cultureel erfgoed**: wat door vorige generaties gemaakt is en wat nu nog bestaat en tegenwoordig een grote waarde heeft voor de gemeenschap.
<http://www.faronet.be/erfgoedveld/cultureel-erfgoed>
 Engels: "cultural heritage" Frans: "patrimoine culturel".
- **Immaterieel erfgoed** is 'levend erfgoed'. Het omvat sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden die gemeenschappen en groepen (en soms zelfs individuen) erkennen als een vorm van cultureel erfgoed. Een bijzonder kenmerk is dat het wordt overgedragen van generatie op generatie en belangrijk is voor een gemeenschappelijke identiteit.
<http://unesco.nl/cultuur/immaterieel-erfgoed>
- Enkele voorbeelden:

Onroerend erfgoed	Cultureel erfgoed	
= <i>wat je niet kunt verplaatsen</i>	Roerend	Immaterieel
Landschappen, archeologie, monumenten	Brieven, paspoorten, souvenirs, religieuze voorwerpen, familiale erfstukken, schilderijen, digitaal erfgoed	Suikerfeest, Sinterklaas, talen, poppentheater, bijgeloof, Chinees Nieuwjaar, besnijdenis, breien, volksdansen

Archief:

Op deze site kun je meer informatie vinden over wat een archief is, wat er wel en niet bewaard wordt en waarom. <http://www.archiefbank.be/?q=node/36>

Een concreet voorbeeld is het Archief en Museum voor het Vlaamse Leven te Brussel. Het AMVB is een gemeenschapsarchief en museum dat het verdwijnend collectief geheugen van de Nederlandstalige Brusselaars in de veranderende grootstedelijke samenleving (her)ontdekt. Neem een kijkje op de site om een beeld te krijgen van wat er daar bewaard wordt.

<http://www.amvb.be/?page=107>

Museum:

"Een **museum** is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat van de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en

immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoeg.

<https://www.museumregister nederland.nl/Portals/0/Downloads/lcom-definitie.pdf>

Hand-out Biografie

Karel Buls werd in 1837 geboren te Brussel en groeide op in een welgestelde familie. Als edelsmid reisde hij naar Parijs, Firenze, Rome en andere kunststeden. Buls was vrijmetselaar en speelde een belangrijke rol in de Brusselse loge Les Amis Philanthropes.

Hij zette zich ook in binnen de politiek binnen de liberale partij. Hij was achtereenvolgens gemeenteraadslid van Brussel (1877), schepen (1879), burgemeester (1881) en zetelde in de Kamer van Volksvertegenwoordigers (1882-1894).

Buls richtte mee de Ligue de l'Enseignement op, een liberale vereniging die er naar streefde het onderwijs minder afhankelijk te maken van de Kerk. Hij introduceerde de modelschool en ijverde voor transmutatieklassen om Nederlandstalige leerlingen een kans te geven in hun moedertaal les te volgen. Ook wou hij analfabetisme tegengaan en ijverde hij voor volwaardig onderwijs voor meisjes.

Om van Brussel een tweetalige stad te maken voerde hij tweetalige straatnaamborden in, verplichtte hij een deel van de stadsambtenaren tot tweetaligheid en steunde de oprichting van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg in 1877.

Als burgemeester had hij een duidelijke visie over stedenbouw. In "Esthétique des villes" (1893) pleit hij voor organisch gegroeide steden en de bescherming van historische wijken. Hierdoor kwam hij in de clinch met koning Leopold II, die voorstander was van geplande steden. Toen Leopold II de Sint-Rochuswijk liet slopen om het Museum voor Schone kunsten te bouwen nam Buls uit protest ontslag in 1899.

